BULGARIAN LANGUAGE 70 (2023), 4, 29–41
Print ISSN: 0005-4283, Online ISSN: 2603-3372
doi: 10.47810/BL.70.23.04.03

FOREIGN WORDS IN THE LANGUAGE OF MEDIEVAL APOCRYPHAL PRAYERS

KALINA MICHEVA-PEYCHEVA
INSTITUTE FOR BULGARIAN LANGUAGE, BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
k.micheva@gmail.com

The article analyses foreign words found in apocryphal prayers from the 15th to the 17th century, with particular attention to two groups of loanwords: names of snakes and names of objects. The loanwords, calques and untranslated transliterated lexemes of Greek origin used in the prayers against snakes are associated with the magical power of words in the Bulgarian tradition. In other prayers, names of utilitarian means to help the suffering are found. The words under consideration have been preserved in the Bulgarian language, demonstrating its connections with Greek and Western European languages during the Middle Ages.

Keywords: apocryphal prayers; loanwords; calques; Bulgarian language

REFERENCES

Angelov 1983: *Angelov, B*. Za knizhovnoto delo na pop Yeremia – In: *Starobalgarsko knizhovno nasledstvo*. Sofia, Nauka i izkustvo, s. 37–43.

Angelov, Genov 1922: *Angelov, B., M. Genov*. Stara balgarska literatura v primeri, prevodi i bibliografiya. Sofia, Izdatelstvo "Al. Paskalev".

BER 1971–2010: Balgarski etimologichen rechnik. T. 1–7. Sofia, Izdatelstvo na BAN.

Chernykh 1999: *Chernykh, Ia. P*. Istoriko-etimologicheskii slovar' sovremennogo russkogo iazyka. T. 1., T. 2. Moskva, "Russkii iazyk".

Dimitrova 1986: *Dimitrova, D.* Temata za proizhoda na zloto v starobalgarskata apokrifna traditsiya. – In: *Literatura, obshtestvo, idei*. Sofia, Izdatelstvo na BAN, s. 25–47.

Duychev 1954: *Duychev, I*. Apokrifni formuli i zaklinaniya protiv bolesti i stradaniya – In: *Estestvoznanieto v Srednovekovna Bulgaria*. Sofia, Izdatelstvo na BAN.

Iatsimirskii 1913: *Iatsimirskii, A. I*. K istorii lozhnykh molitv v iuzhnoslavianskoi pis'menosti. – *Izvestiia ORIaS*, T. 18, № 3, s. 1–102; № 4, s. 16–126.

Karachorova 2015: *Karachorova, I.* Kam harakteristikata na apokrifnite molitvi protiv zli sili i bolesti. – *Balgarski ezik*, № 4, s. 60–67.

Karachorova 2016: *Karachorova, I.* Molitvi i zaklinaniya v molitveno pravilo sreshtu duhove nechisti i lukavi v rakopisi ot 19. vek. – In: *Sb. Mirabilia: Chudesa i chudovishta. Studia Balcamica 31.* Sofia, Institut za balkanistika s Tsentar po trakologiya "Prof. Al. Fol" (BAN), s. 336–348.

Levshina 2016: *Levshina, Zh.* Vracheval'nye molitvy "ot nezhita" u iuzhnykh i vostochnykh slavian (arkheograficheskii obzor). – *Arheografski prilozi*, 38, s. 15–168.

Miltenova 1985: *Miltenova, A*. Neofitsialnata knizhnina prez XIII vek v konteksta na ideynite i literaturnite tendentsii na epohata. – In: *Tarnovskata knizhovna shkola.* T. 4. Sofia, Izdatelstvo na BAN, s. 102–114.

Naumov 1980: *Naumov, A*. Apokrifite v sistemata na starite slavyanski literaturi. – *Palaeobulgarica*, № 2, s. 71–74.

Ovcharov 1998: *Ovcharov, N.* Nyakolko slabo izvestni apokrifni molitvi ot 1497/1498 g. – *Balgarska etnologiya*, № 3–4, s. 81–88.

Panayotov 2003: *Panayotov, V*. Apokrifna molitva, vklyuchvashta sanya na Bogoroditsa. – In: *Glѫbina kanizhnaya*. Shumen, s. 254–256.

Petkanova-Toteva 1982: *Petkanova-Toteva, D*. Apokrifnata literatura v Bulgaria. – In: *Stara balgarska literatura. Tom parvi. Apokrifi.* Sofia, Balgarski pisatel, s. 5–27.

Petkanova-Toteva 1985: *Petkanova-Toteva, D*. Apokrifi. – In: *Kirilo-Metodievska entsiklopediya.* T. 1. Sofia, Izdatelstvo na BAN, s. 89–91.

Petkanova-Toteva 1991: *Petkanova-Toteva, D*. Apokrifni motivi v tvorchestvoto na Kliment Ohridski. – *Kirilo-Metodievski studii*, 8, s.11–21.

Petkanova-Toteva 1992: *Petkanova-Toteva, D*. Apokrifni molitvi. – In: *Starobalgarska literatura. Entsiklopedichen rechnik.* Sofia, Izdatelstvo "Petar Beron", s. 39–40.

Petkanova-Toteva 2001: *Petkanova-Toteva, D*. Apokrifnite lechebni molitvi – *Starobalgaristika*, № 3, s. 61–85.

Popkonstantinov 2002: *Popkonstantinov K*. Oloven amulet s apokrifen tekst ot Varnenskiya muzey. – In: *Tarnovska knizhovna shkola. T. 7*. Veliko Tarnovo, UI "Sv. sv. Kiril i Metodiy", s. 283–286.

Popkonstantinov 2004a: *Popkonstantinov K*. Dva olovni amuleta ot H v. protiv tresavitsi. – V: *Sbornik v chest na prof. d-r Angel Davidov posluchay 70-godishninata mu*. Veliko Tarnovo, UI "Sv. sv. Kiril i Metodiy", s. 469 – 476.

Popkonstantinov 2004b: *Popkonstantinov K*. Kirilitsa i glagolitsa sreshtu dyavola, ili oshte edin oloven amulet ot X v. – *Starobalgaristika*, № 4, s. 69–75.

Popkonstantinov 2006: *Popkonstantinov K*. нежитъ идѣше отъ ѹрѣминаго моѹѣ. – In: *Balgarska filologicheska medievistika. Nauchni izsledvaniya v chest na prof. Iv. Haralampiev*, Veliko Tarnovo, UI "Sv. sv. Kiril i Metodiy", s. 99–108.

Shniter 1989: *Shniter, M*. Zhanrovo-stilistichna harakteristika na apokrifnite molitvi, vklyucheni v sastava na trebnitsite. – In: *Vtori mezhdunaroden kongres po balgaristika. Dokladi 23. Mladi balgaristi*. Sofia, Izdatelstvo na BAN, s. 285–291.

Shniter 2001: *Shniter, M*. Molitva i magia. Sofia, UI "Sv. Klient Ohridski".

Tsibranska-Kostova, Mircheva 2012: *Tsibranska-Kostova M., E. Mircheva*. Zaykovski trebnik ot XIV vek. Izsledvane i tekst. Sofia, "Valentin Trayanov".

Tsonev 1923: *Tsonev, B.* Opis na slavyanskite rakopisi v Sofiyskata narodna biblioteka, Sofia, Darzhavna pechatnitsa.

Valchanov 1998: *Valchanov, S*. Sledi ot apokrifni elementi v Kirilo-Metodievata traditsiya na srednovekovna Bulgaria. – In: *Medievistika i kulturna antropologiya. Sbornik v chest na prof. D. Petkanova*. Sofia, Mnemozina, s. 195–210.

✉ *Assoc. Prof. Kalina Micheva-Peycheva, PhD*
Department of History of Bulgarian Language
Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences
52 Shipchenski prohod, Bl. 17, 1113 Sofia, Bulgaria